

Tweedeling

Elk jaar stuurde ik in mijn kerst/nieuwjaarswensen per e-mail enkele tips. Wanneer begint het millennium, hoe gebruik je Windows goed, wat doe je met virussen, enzovoort. Nu de Belgische premier Verhofstadt heeft verklaard dat Nederland in oorlog verkeert, een oorlog tussen christendom en islam, leek mij het wat al te kneuterig om stug over computers te blijven praten. Iedereen geeft zijn mening, of roept juist heel hard zijn mening niet te durven geven. Ik kan het niet laten ook een paar gedachten in tekst te zetten. Als kapstok gebruik ik maar de tweedeling. De onvrede in Nederland heeft namelijk zeer veel gezichten, en die worden ook aan de tweedeling opgehangen.

Moslims en niet-moslims

Laten we dat varkentje maar als eerste wassen. Mijn oudste kind speelt met kinderen die moslim zijn, en mijn jongste zal dat ook doen, want hij nu nog te klein om met wie dan ook te spelen. Moslim is dan geen onderscheidend aspect, maar gewoon iets dat hoort bij de speelkameraadjes. Vanuit mijn standpunt bezien kun je ook evenzogoed een bril hebben, rood haar hebben, of een petje op hebben. Zelf heb ik zeer prettig gewerkt en buiten de werkkring gepraat en gegeten met mensen die een mohammedaanse overtuiging hebben. Wel heb ik ooit in de werkkring meegemaakt dat er een juffrouw kwam werken bij mijn toenmalige werkgever, die pas nadat ze was aangenomen liet blijken niet op zondag te willen werken. En dat terwijl het onomstotelijk onderdeel van de werkzaamheden was om soms op zondag bij zakenreizen werk en presentaties voor maandag voor te bereiden. Ze kwam uit de Nederlandse *bible-belt*. En ik heb ooit zeer prettig samengewerkt met een man die lid was van *Opus Dei*, de Taliban van de katholieke kerk. Die hield er zeer conservatieve ideeën op na over de relatie tussen man en vrouw, homo's, abortus, euthanasie. Die hij soms in zijn relatie met mij toch relativeerde in zijn handelen. En ik ken een Rotterdamse bestuurder die juist vanuit zijn gereformeerde geloofsovertuiging komt tot een veel rustigere en minder hijgerige manier van politiek en beleid voeren dan zijn collega's (en mijzelf). En wat ik zo merk in de media over moslim-jongeren is een veel mondialere kijk, iets dat zowel bij autochtone jongeren én ouderen nogal ontbreekt. We voeren onze discussies hier helaas vaak erg truttig, vanachter onze dijken.

Ik denk dat het probleem helemaal niet zit tussen christenen en moslims. Hoe christelijk is Nederland immers nog, na de humanistische Verlichting. Het zit in het te fanatiek jagen achter de inhoud van boekjes die door anderen zijn geschreven. Of je nu maoïst, socialist, leninist, Fortuynist bent, gereformeerd, moslim, jood of boeddhist of katholiek, het gaat mis als je anderen teveel probeert te beïnvloeden in jouw religieuze overtuiging. Waarin het enige argument dat boekje is. De Nederlandse SP klaarde pas op toen ze wat pragmatischer werden.

Onze regering riep op tot respect. Dat is best. Ik las in het Rotterdams Dagblad een mooie uitspraak die ik graag overneem. Ik respecteer elk mens, hoe dan ook. Dat neemt niet weg dat ik geen respect kan hebben voor sommige ideeën of daden. Van mij mag iedereen zeggen dat-ie wordt beschouwd door zijn volk als heilig, en dat-ie daarom andere mensen geen hand wil geven. Sinterklaas, bijvoorbeeld, hoor je geen hand te geven, maar de ring te kussen. Het wordt een andere zaak als iemand in mijn huis is, en mij, mijn vrouw, mijn dochter of mijn zoon niet respectvol benadert. Als er de suggestie is dat die persoon gelooft dat een van mijn gezinsleden onrein is en ze daarom anders moeten worden behandeld. Dan kan hij/zij gevoeglijk oplazeren. In Volendam/Peking/Rabat wil ik best genieten van de folklore, maar in mijn huis doen we weer normaal. En is het niet gebruikelijk om de regels van het huis in zekere mate over te dragen op je straat, op de stad, op het land? Immers, als mijn gezinsleden ooit te maken krijgen met een baas, of een personeelsfunctionaris, die vanuit zijn/haar geloof zegt "sorry, maar van mijn geloof uit behandel ik je anders", dan hebben we echt een probleem. Idem is het probleem heel groot als grote groepen van onze samenleving niet slagen om de baas van mijn gezinsleden en mij te worden, of die personeelsfunctionaris, vanwege hun geloof. Waar Nederland altijd een tolerant land was, is dat met de politiek-correctheid die groeide in de jaren zestig en zeventig, omgeslagen in nonchalance en veronachtzaming. Nu moeten we alle zeilen bijzetten om te zorgen dat iedereen die hier wil wonen dat op een prettige manier kan doen, en wie hier eigenlijk niet wil wonen onder redelijke voorwaarden, zo snel mogelijk vertrekt. In de krant stond dat goed opgeleide nieuwe Nederlanders net zulke goede banen krijgen als "oude" Nederlanders. De kunst is dus om te voorkomen dat nieuwe Nederlanders slecht opgeleid raken. En dat begint al bij de inburgering van de opa's en oma's die oppassen op de kleintjes en ze mogelijk opzadelen met culturele belemmeringen.

Tenslotte nog dit: als je in je bedrijf een goede verkoper zoekt, en er dient zich iemand aan die zegt altijd een rooie pruik en een rooie neus te willen dragen, dan moet je die vooral aannemen als hij Bas

van Toor heet. Want Bassie is er miljonair mee geworden. En ook Zeeuws Meisje, want die zoekt nieuw werk, moet je zeker overwegen, ondanks de klederdracht. Veel begaafde moslima's zullen zeker slagen in de maatschappij, eventueel met een kekke hoofddoek. Maar wat met de grote groep mensen met middelmatige talenten, want die heb je ook? Die niet een ongewone of exotische presentatie of kledingkeuze compenseren? Moeten die niet worden begeleid? Om te voorkomen dat ze straks ontevreden thuis zitten? Sterker nog: mogelijk op kosten van de gemeenschap? Of nog erger: volkomen tevreden achter een voordeur die door hun partner bij vertrek op slot wordt gedraaid?

De populatie van de Blijf-van-mijn-lijf-huizen, de populatie van de gevangenen, en de wens om huwelijkspartners niet uit Nederland te halen, geven aan dat we er met alleen respect tonen niet zijn.

Verzorgingsstaat voor iedereen

Opmerkelijk genoeg kan ik hier geen tweedeling ontdekken. Waar je zou verwachten dat de staat er is om te zorgen dat iedereen een dak boven zijn/haar hoofd heeft dat voldoet aan minimale eisen, iedereen te eten heeft, niemand hoeft te creperen (minimale medische zorg), en iedereen kan rekenen op toegang tot de hoogste opleidingen, is dat nogal scheef gegroeid. Iedereen deelt op wat voor manier dan ook in de voordeeltjes van de verzorgingsstaat. Is het niet via hypotheekrente-af trek, dan wel via huursubsidie, is het niet via compensatie in de kosten van kinderopvang, dan wel door kinderbijslag, is het geen studiefinanciering, dan wel enige andere uitkering, ofwel je woont in een woning waarvan de kosten laag worden gehouden (al dan niet door de gemeenschap aan de uitbater gecompenseerd), dan wel rijd je in ondermaats (en dus?) verliesgevend openbaar vervoer, of maak je gebruik van door de staat gecontroleerde diensten en monopolies. Wezenloos rondpompen van geld, waarbij ontvanger betaler is en andersom. We hebben de eerste regering die ik er bewust op kan betrappen hier flink in te snijden. Met een belangrijke pendant in het Rotterdamse stadsbestuur.

En daar beginnen de problemen. Want op de eerste plaats zitten er grote belangen achter alle flauwekul die in veertig jaar is opgebouwd. De migrantenindustrie kostte pakweg 10 miljard Euro per jaar en betekende flink wat boterhammen op de plank voor mensen die leefden van het voortbestaan van die industrie. Net ietsje minder dan de landbouwsector in Nederland omvat. Van het enorme aanbod aan welzijns- en zorgfaciliteiten in Nederland kon ik geen cijfer vinden, maar weet uit mijn bestuurlijke ervaring dat het meer gaat om aanbieden van van alles en nog wat, dan dat er werkelijk problemen worden aangepakt, of verholpen. Onlangs was op televisie te zien dat bij een huisarts gemiddeld 90% mensen komen met fictieve klachten. Dingen die vooral in hun hoofd spelen. O we de huisarts die niet het verzoek inwilligt voor allerlei foto's en therapieën. Zie de discussie in Nederland toen Hans Hillen suggereerde dat mensen best zelf hun rollator kunnen betalen. Terwijl ze op veilingssites voor een prikje te koop staan. Zie de discussie toen een verpleeghuis besloot niet meer het toilet papier uit de AWBZ-gelden te betalen. Ik zal het spellen: Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten. Ben je ziek als je toilet papier nodig hebt? Wat met de gruwel van falende bestuurders van verpleeghuizen die de aan hun toevertrouwde bewoners straffen met pyjamadagen, terwijl Humanitas Rotterdam een hoog kwaliteitsniveau heeft, óók 1½ miljoen bezuinigingen doorvoert, 1 miljoen Euro overhoudt, en hun bewoners gewoon prettig leven en er nog *en passant* 4.000 flessen champagne doorheenjagen. En 12.000 mensen op de wachtlijst die dat ook wel willen.

De oplossing ligt voorlopig in het afkopen van de protestgeneratie. Die lieden met de grootste woningen, de beste banen, en zogenaamd de meeste rechten. Die een systeem hebben opgebouwd waar per jaar de werkenden betalen voor de niet-werkenden. En die, nu het erop gaat lijken dat er straks minder poet wordt opgebracht door de werkenden, opeens beginnen over de oorlog, en dat ze altijd zo hard hebben moeten werken voor hun premies, en doen of het geen voorziening, maar een verzekering was. En vooral dwingen tot solidariteit. Jongeren van Nederland: beidt je tijd, want er komt een moment dat het wél mogelijk zal zijn dat de belangen van de krasse knarren in overeenstemming worden gebracht met de gelijkberechtiging van vrouwen, met het gelijk belonen van werk door jong en oud als die gelijk aan hetzelfde baantje zijn begonnen, met het uitonderhandelen van de bijdrage aan kinderopvang door werkgevers. Want alle ruimte die werkgevers nu hebben voor sociale maatregelen wordt geforceerd richting protestgeneratie.

De protestacties 2004 zijn overigens nogal onfris van aard. Zo zag ik zelfs een lokale bewonersorganisatie met geld van de gemeenschap hun achterban bang maken met feitelijk onjuiste praatjes. Want er is nogal wat zeer onder linkse mensen dat de PvdA slechts 27,3% van de stemmen haalde, en daardoor niet vanzelfsprekend in de regering kwam. Alles wordt gezet op anti-kabinet-propaganda, zelfs als het ten koste gaat van de belangenbehartiging. Toen ik de lokale

subsidieverstreker erop aansprak, schreven ze dat het door het enthousiasme van de bewonersclub wel eens fout ging, maar dat je daar niet te zwaar aan moet tillen. Dat doe ik dus wel.

Idem is hier lokaal al sinds het bestaan van de deelgemeenten flinke verspilling gaande van gelden voor onnavolgbare activiteiten, die het best kunnen worden gekenschetst als instellingen-welzijn: migrantenwerk (waar de migranten zelf over klaagden, hier inmiddels afgeschaft), jeugdwerk (waar jeugd zelf over klaagde, als ze al wisten van het bestaan), ouderenwerk (geen klachten over gehad, maar met het grote aantal verenigingen plus vele verzorgingshuizen, ouderenhuisvesting e.d. lichtelijk overbodig) en het ondersteunen van activiteiten van bewonersorganisaties (die vaak – toevallig niet die club die ik net noemde – vooral machtsbases blijken van kleine potentatjes die juist inmenging door mensen uit de straat tegengaan). Met jaarverslagen en jaarrekeningen neemt men het niet zo nauw, en in maart 2004 bleek de deelgemeentelijke jaarrekening er zelfs door getroffen met pakweg 136.000 Euro verdwenen geld. Daar doet men dan niets aan, want weg is weg, en we moeten het wel leuk houden. In andere deelgemeenten weten welzijnsinstellingen de onvrede juist aan te wakkeren als aan hun budgetten wordt gekomen. Of ze nu daadwerkelijk nut hebben voor de bevolking of niet. In onze deelgemeente wordt het binnenhalen van sterke gemeentelijke ambtenaren (stadsmariniers) in (betrekkelijke) probleemwijken getoond als een goede zet van het bestuur, terwijl het het bewijs is van de falende aanpak op welzijnsbeleid. Na twintig jaar miljoenen te hebben uitgegeven aan niet terzake doende hobby's, is uiteindelijk naast het bestaande budget vertegenwoordiging van een hogere overheid nodig om orde op zaken te stellen. Zeker een overwinning (maar niet heus). In mijn ogen kan welzijnsbeleid socialer, beter, effectiever en goedkoper.

Tekenend voor de hele discussie is hoe wordt omgegaan met de 3%-richtlijn. Al sinds via het Marshall-plan werd aangedrongen op Europese eenwording, waaronder een Europese munt, zijn de spelregels gegroeid. Wil je de valuta van landen een beetje op orde houden, dan moet je niet meer geld uitgeven dan je hebt. Pak-hem-beet, maximaal 3% overschrijding (=lenen). In de krant stond dat individuele Nederlanders steeds meer lenen, en daardoor in de problemen raken. Evident. Maar waarom is het op de eerste plaats al zo'n kunst om uit te vinden hoeveel staatschuld we allemaal hebben door die steeds maar overschrijdende begrotingen? Dat is 15.000 Euro per inwoner, trouwens. Daar berichten de media om een of andere reden nauwelijks over. Elke Nederlander betaalt per jaar 900 Euro rente, schijnt het. Nee, de media hebben het liever over andere landen die wél teveel spenderen, en Nederland dat het braafste jongetje van de klas zou willen zijn. Flauwekul! De Tweede Kamer eist meer overheidsactiviteiten dan er geld is. Dat kan niet langer. Ik wil mijn 900 Euro over 2004, 2003, enz. terug! Geacht parlement: graag in 2005 hoe dan ook een deel van de staatschuld aflossen. Ik heb zelf becijferd dat met de afschaffing van de hypotheekrenteaftrek jaarlijks ongeveer 3 miljard Euro vrijkomt, die ieder individueel huishouden ruimschoots compenseert, en dan houd je nog over. En ook de gemeenten (en hun tomeloze niet-effectieve mini-verzorgingsstaatjes) en de gezondheidszorg kunnen straffeloos veel inleveren. Het is raar en niet efficiënt dat de uitkering aan het Gemeentefonds (waar de gemeenten een groot deel van hun geld vandaan halen) gekoppeld is aan de rijksuitgaven, want dat gaat om heel andere zaken. Veel beter is een nieuwe systematiek die uitgaat van wat redelijkerwijs nodig is qua problematiek.

Het herstructureren van de verzorgingsstaat is nijpend, omdat lage inkomens niet of nauwelijks meer bijdragen aan overheidsvoorzieningen. De 1e tariefschijf voor de inkomstenbelasting 2003 gaat vrijwel op aan premies (NRC, 4 april 2004). Juist de hogere inkomens houden de overheid draaiend. Een nogal zwaar geval van "sterkste schouders, zwaarste lasten".

Bij het schrappen in de uitgaven moet één ding goed voor ogen worden gehouden. Uiteindelijk zijn we straks allemaal beter af, maar op korte termijn moet de middenklasse netto min of meer de koopkracht behouden. Voor de minima wordt al gezorgd, ook al proberen vertegenwoordigers van de verzorgingsstaat-industrieën ons anders te laten geloven, en ook de ouderen worden zoveel mogelijk uit de wind gehouden. Maar omdat de middenklasse zowel grote betaler als deels ontvanger van de verzorgingsstaat is, en het afbreken eerder plaatsvindt dan het ontvangen (de kost gaat voor de baat uit) is er wat schakelwerk nodig. De eerste druppel: bij de NOS kan 40 miljoen Euro worden opgehaald die ze niet meer nodig hebben om Eredivisie-voetbal uit te zenden.

Wel of niet bij de Europese Unie

De Europese Unie is uitgegroeid van een experiment tot een nieuwe overheid. Dat heeft veel voordelen: mobiele telefonie had zonder Europese coördinatie nooit zo'n succes gehaald, veel voormalige staatsmonopolies leveren hun diensten goedkoper en beter door liberalisering, en nog nooit hebben Nederlandse boeren zulke grote auto's gehad dankzij de vele subsidies. Met dat laatste

bedoel ik dat er nog wel e.e.a. te doen valt. Met de recente maatregelen worden die auto's al een voor een weer opgegeten. Maar waarom in hemelsnaam wil een land als Turkije die overheid boven zich hebben? Lang bestaande wetgeving die slechts op details door hen aan te passen is, inmenging vanuit het verre Brussel in hun zaken, enzovoorts. Als wij in Nederland al gezonde scepsis hebben... Ik twijfel niet zozeer of de toetreding van Turkije tot de Unie een probleem is voor Europa, maar meer of de Turken er gelukkiger van worden. Want een ongelukkig Turkije kan wél lastig zijn. Verder dacht ik dat Turkije via hun op Centraal-Azië gerichte satelliet-netwerk vooral poogde het Turks nationalisme levend te houden in Turks-sprekende gebieden als Azerbeidzjan en Turkmenistan. En dan nog: zullen we, als ligging in Europa toch niet van belang is, echt westerse, aan Europese lidstaten verbonden landen niet eerst uitnodigen voor toetreding? Ik denk aan Australië en Nieuw Zeeland.

Fortuynisten en niet-Fortuynisten

Ik heb het niet zo op sterke mannen. Fortuyn was een flamboyant persoon, een denker ook, die via zijn schrijfsels op de achtergrond en voorgrond veel heeft betekend voor de Nederlandse politiek. De Grootste Nederlander was in mijn ogen Antonie van Leeuwenhoek. Met Willem van Oranje als compromis-kandidaat. Maar juist de heisa die het establishment maakte over de verkiezing van Pim Fortuyn was zeer tekenend. Bij leven ging het al zo, en nu hij dood is nog steeds. Juist daarom is het heel juist dan Fortuyn werd gekozen, als signaal dat er veel in Nederland moet gebeuren tot het weer leuk is.

De onvrede in Nederland lijkt eruit te bestaan dat mensen allerlei verwachtingen hebben of hadden van Nederland dan realistisch. In de krant las ik dat allochtone ouders in de veronderstelling waren dat de mavo een goede vooropleiding was voor hun zoon om dokter of advocaat te worden, en ze kwamen zelden of nooit opdagen op ouderavonden om het tegendeel te horen. Werkende Nederlanders zien gemeentelijke uitgaven stijgen, en als tegenprestatie verpauperende woonwijken, vuiligheid en onveiligheid. Wie in zo'n verpauperende woonwijk woont kan het nog treffen dat zijn/haar huis op de nominatie komt voor sloop, met als alternatieven verhuizen naar een veel duurdere woning, of naar een andere potentiële sloopwoning. De wijk wordt waarschijnlijk leefbaarder, maar voor andere mensen, dan. En wie niet werkt ziet dat de norm tóch is dat je zelf in je onderhoud voorziet, en dat er steeds minder koek is voor steeds meer niet-werkenden. En dan ook nog proberen mensen steeds nieuwe ballen in de kerstboom van de verzorgingsstaat te hangen, waarvoor anderen dan natuurlijk moeten betalen. Het motto voor 2005 is: "bedenk niet wat de overheid voor jou kan doen, maar wat jij kunt doen voor jezelf en anderen".

De beste wensen voor 2005.

Joost Smits, 31 december 2004